T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI 7/16045

Sayı : B.02.0.001/ 01- 1863 07/08 /2006

Konu : 7/16045-24081 esas sayılı yazılı soru önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.07.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-23602 sayılı yazınız.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Turan TÜYSÜZ tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan 7/16045-24081 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının yazısı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
1-DPT Müsteşarlığı'nın yazısı.

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

Başbakanlık Merkez Bina Bakanlıklar 06573 ANKARA
Tel (0312) 415 40 16 Fax (0312) 419 54 43
e-posta: buro.abdullatifsener@basbakanlik.gov.tr Elektronik Ağ: www.basbakanlik.gov.tr

ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ TURAN TÜYSÜZ'E AİT 7/16045 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ İLE İLGİLİ CEVAPLAR

7/16045

Soru 1: *Bütçe Komisyon Raporu'nda, "Enerji tüketimi içinde doğal gazın 2005 yılında yüzde 37'den, yüzde 31'e gerilemesi beklenmektedir" denilmektedir. Bu itibarla, Rusya ile üzerinde anlaşılan fiyat hesaplamasındaki formül değişikliği kapsamında yapılan ve Türkiye'nin son 4 yılda 10 milyar dolar fazla ödemesine sebep olan "petrol fiyatına endeksli" formülü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?*

Cevap 1: Doğal gaz anlaşmaları, Boru Hatlar İle Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından yürütülmektedir.

Soru 2: ***Plan döneminde;***

Gayri Safi Milli Hasılanın yıllık ortalama % 7,
İstihdam artışının yıllık % 2.7
Tüfe artışının % 3
İhracatın yıllık %14.2
İthalatın da yıllık % 11 dolayında olacağı yazılmıştır. Ayrıca, cari işlemler açığının da düşeceği belirtilmiştir. Bu itibarla;

Soru 2-a: ***İthalat ve ihracat artış oranları hemen hemen aynı olduğuna göre, cari işlemler açığı Plan dönemi sonunda nasıl yarıya düşecektir?***

Cevap 2-a: Plan döneminde reel mal ve hizmet ihracatı ve ithalatı artış oranlarının ortalama yüzde 11,2 olmak üzere aynı düzeyde gerçekleşeceği öngörülmüştür. Ancak, ödemeler dengesi bilançosunda yer alan nominal ihracat ve ithalat artış oranları birbirinden oldukça farklıdır. Cari işlemler dengesine doğrudan etki eden kalemler ödemeler dengesi bilançosundaki ithalat ve ihracat rakamları olduğu için nominal değerlerin artışına bakarak değerlendirme yapmak gerekmektedir.

Üretim yapısına paralel olarak geçmiş yıllarda ihracat artış oranları ithalat artış oranlarının oldukça altında kalmıştır. Ancak, Plan döneminde rekabet gücünün artırılması, yüksek katma değerli üretim yapısına geçişin sağlanması gibi konularda gerekli politikaların uygulanması sonucunda, nominal ihracat artış oranlarının nominal ithalat artış oranlarının üstünde seyredeceği öngörülmüştür. Bu artış oranlarındaki fark, kuşkusuz Plan döneminde cari işlemler açığının ciddi düzeyde azalmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca, cari işlemler açığı düzeyine etki eden kalemler sadece ithalat ve ihracat rakamları olmayacaktır. Hizmetler dengesi kalemlerinde de, özellikle turizm gelirlerinde son dönemde yakalanan performansın devam edeceği öngörüsüyle, önemli artışlar sağlanacak, bu da cari işlemler açığının azalmasına katkı sağlayacaktır. Bu gelişmeler neticesinde, cari işlemler açığının GSYİH'ya oranının

Planı döneminin ilk yıllarında yüksek seyretmesine rağmen, dönem sonunda yüzde 3 seviyesine gerilemesi hedeflenmektedir.

7/16045

Soru 2-b: ***Dahası, aynı anda hem ekonomiyi büyütme ile enflasyonu düşürme ve ithalat ile ihracatın artışını dengelemeyi nasıl başaracaksınız?***

Cevap 2-b: Türkiye ekonomisinin 2001 krizinden bu yana gösterdiği performans değerlendirildiğinde dezenflasyon politikaları ile büyümenin her koşulda birbirini dışlayan süreçler olmadığı rahatlıkla görülecektir. Bilindiği gibi 2001 yılında ortalama Toptan Eşya Fiyat Endeksi (TEFE) enflasyonu yüzde 61.6 düzeyine, ortalama Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) enflasyonu ise yüzde 54.4 düzeyine ulaşmıştır. 2005 yılında ise ortalama Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) enflasyonu yüzde 5,9, ortalama TÜFE enflasyonu yüzde 8,2 seviyesine gerilemiştir. Bu gelişmeyle birlikte 2001 yılından bu yana Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) kümülatif olarak yüzde 35 oranında büyümüştür. Dolayısıyla, Türkiye ekonomisinde 2001 yılından bu yana gözlenen eğilimler büyüme ile enflasyonu düşürme hedeflerinin bir arada başarılabileceğine işaret etmektedir. Enflasyonun yarattığı belirsizlik ekonomik birimlerin karar alma süreçlerini olumsuz yönde etkilemekte ve özellikle yatırımları caydırıcı bir ortam yaratmaktadır. Enflasyon oranının geriletilmesi hem ekonomide istikrar ortamını yaratmakta hem de ekonomiye olan güveni artırmaktadır. Böylece yatırımların ve ekonomik büyümenin önü açılmaktadır.

Bu saptamalardan hareketle, Dokuzuncu Kalkınma Planı döneminde de enflasyonu daha da geriletme politikasının ekonomik büyüme sürecini olumsuz etkilemeyeceği, aksine, ekonomik istikrarı ve güveni kalıcılaştırmak suretiyle büyüme sürecine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı döneminde, rekabet gücünü artıran politikaların izlenmesi ve Türkiye'nin üretim ve ihracat yapısında düşük katma değerli ürünlerden yüksek katma değerli ürünlere doğru bir dönüşüm gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda, üretimdeki ithalat gereği azalacaktır. Böylece, ihracat ekonomik büyümeyi sürükleyen ana faaliyet alanlarından biri olacak ve ekonomimiz yüksek büyüme-yüksek ithalat sarmalından kurtulacaktır.

Soru 2-c: ***Birbiriyle çelişkili makroekonomik hedefleri tutturmak için ele alacağınız yapısal tedbirleriniz nelerdir?***

Cevap 2-c: 9. Plan dönemine ilişkin makroekonomik hedefler birbiriyle çelişkili değil, kendi içinde tutarlı bir bütünlük ve dinamik içinde hazırlanmıştır. Bu hedeflerin tutturulması, Plan dönemi için öngörülen politikaların uygulanması ile doğru orantılıdır. 2007-2013 döneminde, makroekonomik istikrarın daha da sağlamlaştırılması ve 2001 yılından beri devam eden yapısal reformların aynı hızla sürdürülmesi öngörülmektedir. 9. Plan'da Rekabet Gücünün Artırılması, İstihdamın Artırılması, Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi, Bölgesel Gelişmenin Sağlanması, Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Artırılması başlıklı stratejik amaçlar, gelişme eksenleri olarak belirlenmiştir. Her gelişme ekseni altında ele alınan konu başlıkları politika önceliklerini göstermektedir. İlgili konu başlıkları altında ele alınan detaylar ise yapısal tedbirleri içermektedir. Bu tedbirler, gelişme eksenlerini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır.

Burada amaçlanan, ekonomimizde yaşanan yapısal dönüşüm sürecinin devam ettirilmesidir. Bu amaçla, kamuda etkinliğin artırılması, eğitim sisteminin geliştirilmesi, işgücü piyasasının geliştirilmesi, iş ortamının iyileştirilmesi, sosyal diyaloğun geliştirilmesi gibi alanlarda yapısal reform sürecinin hızla devam ettirilmesi öngörülmektedir.

7/16045

Soru 3: ***Son iki aydır ekonomide yaşanılan kriz nedeniyle,2006 bütçesinde yer alan maroekonomik rakamların nerdeyse tamamının ilk 5 ayda öngörülen hedeflerle uyum sağlamadığı ve revize edilme ihtiyacı doğduğu aşikardır. Bu nedenle, 2006 yılındaki bütçe rakamlarının dahi revize edilme ihtiyacı varken, 2007-2013 dönemi için öngörülen rakamların inandırıcı olduğunu nasıl ispat edebilirsiniz? Ayrıca bu rakamlara nasıl güvenebiliriz?***

Cevap 3: Son iki ayda yaşanan gelişmeler neticesinde ortaya çıkan tabloda, enflasyon dışında makroekonomik hedeflerden sapma eğilimi görülmemektedir. Enflasyon alanında yaşanan gelişmeler ise, daha çok uluslararası gelişmelerin sonucu ortaya çıkan bir durum olup geçici niteliktedir. Bütçe hedeflerinde ise herhangi bir revizyona gerek duyulmamaktadır. Bu çerçevede, 2006 yılı ilk altı ayına ilişkin bütçe gerçekleşmeleri bunu doğrular bir nitelik taşımaktadır. 2006 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla kümülatif olarak 2.4 milyar YTL bütçe fazlasına ve 25.3 milyar YTL faiz dışı bütçe fazlasına ulaşılmıştır. 2006 yılı sonuna ilişkin olarak enflasyon hedefinde bir miktar sapma kaçınılmaz olsa da gelecek senelere ilişkin olarak ortaya konulmuş olan enflasyon hedefinin değiştirilmesini gerektirmemektedir. Son haftalarda döviz kurlarında yaşanan düşüş ortaya konulan hedeflerin ve yukarıda ifade edilen savın güvenilirliğini ispatlar mahiyettedir. Ayrıca esnek döviz kuru sisteminin ve serbest kambiyo rejiminin doğası gereği son iki ayda yaşanan gelişmeleri kriz olarak değerlendirmek doğru bir yaklaşım teşkil etmemektedir.

Soru 4: Yine bütçe raporunda, "hava meydanlarının işletilmesi"nin özelleştirilmesinin plan döneminde öngörülmediği belirtilmektedir. Yalnız, son halka arz ile birlikte THY'nin, % 53'ü özelleştirilmiştir. Bunun yanı sıra, pek çok hava meydanı işletmeciliği yap-işlet-devret (YİD) sistemi ile özel sektörün elindedir, ya da kiralama yolu ile özel sektör tarafından işletilmektedir. Bu itibarla, zaten devletin elinde çok az hava meydanı ve yer hizmetleri işletmeciliği varken, bunun özelleştirilmeyeceğinin söylenmesi ciddi bir tezat değil midir? Ayrıca devletin elinde olan hava meydanı ve yer hizmetleri işletmeciliği ile özel sektörün elinde olan hava meydanı ve yer hizmetleri işletmeciliği Türkiye çapında tek, tek havaalanı bazında ne durumdadır, açıklar mısınız?

Cevap 4: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMİ) tarafından bugüne kadar Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli çerçevesinde ihalesi yapılan projeler aşağıda yer almaktadır:

- Antalya Havalimanı I. Dış Hatlar Terminali
- Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali
- Antalya Havalimanı II. Dış Hatlar Terminali
- Dalaman Havalimanı Dış Hatlar Terminali
- Esenboğa Havalimanı İç ve Dış Hat Terminalleri
- Adnan Menderes Havalimanı Dış Hatlar Terminali

Bu havalimanları dışında, Bodrum Havalimanı Dış Hatlar Terminal Binasının YİD modeliyle gerçekleştirilmesine yönelik ihale ilanına çıkılmıştır. Yukarıda sıralanan meydanların dışındaki DHMİ

7/16045

tarafından işletilen havaalanlarının veya terminallerin özel sektöre işletme hakkının devri yöntemiyle kiralanması, 5335 Sayılı Kanun ile mümkün hale gelmiştir.

Geçmişte kamuya ait bir KİT olarak faaliyet gösteren Havaalanları Yer Hizmetleri A.Ş. (HAVAS) özelleştirildiği için, devletin elinde yer işletmeciliği yapan bir kuruluş bulunmamaktadır.